

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Birkenes kommune
Postboks 115
4795 BIRKELAND

Deres ref.
12/520-13

Vår ref.
17/3059

Dato
24.05.2017

Klage fra Birkenes kommune over Politidirektoratets avgjørelse av 13. januar 2017 om endringer i Agder politidistrikts lokale struktur

Justis- og beredskapsdepartementet viser til klage av 10. mars 2017 fra Birkenes kommune. Videre vises det til Politidirektoratets avgjørelse av 13. januar 2017 om endringer i politidistriktets lokale struktur i forhold til Birkenes kommune:

«Sammenslåing av Lillesand lensmannsdistrikt og Birkenes lensmannsdistrikt, til Lillesand og Birkenes lensmannsdistrikt. Lensmannsdistriktet har følgende tjenestested og administrasjonssted: Lillesand og Birkenes lensmannskontor (Lillesand)».

Politidirektoratet har i brev av 30. mars 2017 oversendt klagen fra Birkenes kommune til Justis- og beredskapsdepartementet, med kopi til Birkenes kommune og Agder politidistrikt. I direktoratets oversendelse er det opplyst at klagen fra Birkenes kommune er blitt forelagt for berørte kommuner, jf. forskrift om klageordning for kommuner som berøres av ny tjenestestedsstruktur i politi- og lensmannsetaten § 5 annet ledd.

1. Bakgrunn

Nærpolitireformen, Prop. 61 LS (2014-2015), ble godkjent i statsråd 6. mars 2015 og oversendt Stortinget for behandling. Proposisjonen ble vedtatt, med noen endringer, 10. juni 2015, jf. Innst. 306 S (2014-2015) og Innst. 307 L (2014-2015). Det overordnede målet med nærpolitireformen er blant annet i Innst. 306 S (2014-2015) uttrykt slik:

Postadresse
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo
0030 Oslo

Kontoradresse
Gullhaug Torg 4A
0484 Oslo

Telefon - sentralbord
22 24 90 90
Org.nr.: 972 417 831

Saksbehandler
Jan Inge Helgheim
22 24 55 91
jan-inge.helgheim@jd.dep.no

«Målet med reformen er et nærpolti som er operativt, synlig og tilgjengelig, og som har kapasitet og kompetanse til å forebygge, etterforske og påtale kriminelle handlinger og sikre innbyggernes trygghet. Det skal utvikles et kompetent og effektivt lokalt nærpolti der befolkningen bor. Samtidig skal det utvikles robuste fagmiljøer som er rustet til å møte dagens og morgendagens kriminalitetsutfordringer».

Justis- og beredskapsdepartementet har i henhold til dette gitt Politidirektoratet fullmakt til å fastsette politidistriktenes inndeling i lensmanns- og politistasjonsdistrikt, og sammenslåing eller nedleggelse av lensmannskontor og politistasjoner.

Som en del av nærpoltireformen har politimesterene utredet og foreslått endringer i politidistriktenes lokale struktur, med sikte på å frigjøre tid og ressurser, slik at politiet kan være mer tilgjengelig og tilstede i nærmiljøene. Politidistriktenes lokale struktur skal legge til rette for et nærpolti som er operativt og synlig, med kapasitet til å forebygge, etterforske og påtale kriminelle handlinger. Politimesterenes forslag er blant annet basert på forutgående involvering av kommuner og politiets tjenestemannsorganisasjoner lokalt.

Politimesterenes tilrådninger ble oversendt til Politidirektoratet 15. desember 2016. Politidirektoratet har deretter 13. januar 2017 besluttet ny lokal organisering av norsk politi.

Politidirektoratets avgjørelser om endringer i inndelingen i lensmanns- og politistasjonsdistrikter og sammenslåing eller nedleggelse av lensmannskontorer eller politistasjoner kan påklages til Justis- og beredskapsdepartementet av kommuner som berøres av endringen, jf. forskrift av 22. juni 2016 om klageordning for kommuner som berøres av ny tjenestestedsstruktur i politi- og lensmannsetaten § 1.

2. Anførsler fra kommunen

I brev av 10. mars 2017 fra Birkenes kommune er det blant annet opplyst at kommunen klager på avgjørelsen i nærpoltireformen vedrørende plassering av tjenestested og administrasjonssted for Lillesand og Birkenes lensmannskontor. Kommunen holder fast ved at lensmannskontoret for Lillesand og Birkenes må lokaliseres til Birkenes. Alternativt må lensmannskontoret flyttes nærmere E-18.

I likhet med Politidirektoratet forstår departementet klagen slik at klagen gjelder avvikling av Birkenes lensmannskontor, og at kommunen ønsker at et sammenslått lensmannskontor for Lillesand og Birkenes skal ha et tjenestested i Birkenes.

Kommunen har videre anført at den ikke *«liker den sentraliseringsformen reformen har, men erkjenner at for å få flere politifolk ut på veiene må lensmannskontor reduseres.*

Viktige punkter som spilles inn fra Birkenes:

- *Fast politikontakt med lokalkunnskap, som kommunen og innbyggerne kan forholde seg til.*
- *At kommunen har politi til stede en fast dag i uka.*
- *At det forebyggende arbeidet etableres sterkt i distriktene; uavhengig av fremtidig kommunestruktur.*
- *Birkeland er det naturlige geografiske midtpunktet i Lillesand/Birkenes. I følge Arne Sundvoll er geografisk nærhet for alle innbyggere viktig. Et eventuelt felles lensmannskontor i Lillesand/Birkenes skal dermed lokaliseres i Birkeland. Alternativt må lensmannskontoret i Lillesand flyttes nærmere E 18. Lensmannskontoret er i dag ikke særlig fra Birkelandsida. Storemyr eller Tingsaker vil være mye mer sentralt i forhold til det område som skal ivaretas. Viktig med nær tilgang til den sentrale gjennomfartsveien E 18».*

3. Anførsler fra berørte kommuner

Politidirektoratet har opplyst at en av kommunene i Agder politidistrikt har kommet med synspunkter på klagen fra Birkeland kommune. Dette er Flekkefjord kommune.

Flekkefjord kommune har blant annet uttalt:

«Flekkefjord kommune støtter klagen fra kommunene Lyngdal, Birkenes og Bygland om avvikling av de stedlige lensmannskontorene på de tre nevnte stedene».

4. Politidirektoratets vurdering

Politidirektoratet har i brev av 30. mars 2017 til Justis- og beredskapsdepartementet redegjort for vurderingsgrunnlaget og har ikke funnet grunnlag for å omgjøre sin tidligere avgjørelse i forhold til Birkenes kommune.

Politidirektoratet har vist til at avgjørelsen av 13. januar 2017 om sammenslåing av Lillesand lensmannsdistrikt og Birkenes lensmannsdistrikt til Lillesand og Birkenes lensmannsdistrikt, herunder nedleggelse av Birkenes lensmannskontor som tjenestested, var basert på tilrådning fra politimesteren i Agder politidistrikt. Politimesterens tilrådning er basert på politifaglige vurderinger og en lokal prosess, med involvering av kommuner og fagforeninger.

Videre er det vist til at direktoratet har vurdert innspillene og synspunktene som har fremkommet, både i klagen fra Birkenes kommune og politimesterens synspunkter i brev av 15. mars 2017. Politimesteren har beskrevet hvordan politiets tjenester skal ivaretas i Birkenes kommune når lensmannskontoret sammenslås, og Politidirektoratet har etter dette lagt til grunn at politimesteren har gjort gode politifaglige vurderinger i tråd med nærpolitireformens målsettinger.

Berørte kommuner er forelagt klagen fra Birkenes kommune, og Politidirektoratet har vurdert innspillet fra Flekkefjord kommune. Etter direktoratets vurdering fremkommer det ikke opplysninger i tilbakemeldingene fra denne kommunen som tilsier en endret vurdering.

Politidirektoratet har etter dette konkludert med at det ikke foreligger nye opplysninger som gir grunnlag for å fravike de vurderinger som ligger til grunn for tilrådingen fra politimesteren i Agder politidistrikt om endringer i den lokale strukturen i Agder politidistrikt.

5. Justis- og beredskapsdepartementets vurdering og avgjørelse

Klagen er fremsatt i henhold til forskrift av 22. juni 2016 om klageordning for kommuner som berøres av ny tjenestestedsstruktur i politi- og lensmannsetaten. Av forskriften § 1 fremgår at kommuner som berøres av ny tjenestestedsstruktur kan påklage denne til Justis- og beredskapsdepartementet.

Videre fremgår det av forskriften at Justis- og beredskapsdepartementet kan treffe ny avgjørelse eller oppheve direktoratets avgjørelse helt eller delvis og sende saken tilbake til direktoratet til ny behandling, jf. forskriften § 6 første ledd.

For øvrig gjelder forvaltningsloven kapittel II og III og alminnelige regler om god forvaltningsskikk for departementets klagebehandling, jf. forskriften § 7.

Politidirektoratet har i sin oversendelse til departementet redegjort for den forutgående prosessen for dette i Agder politidistrikt. Det fremkommer her blant annet at politimesteren i Agder har hatt en omfattende lokal prosess med involvering av kommunene, i tillegg til tjenestemannsorganisasjonene.

Birkenes kommune har blant annet klaget på at felles lensmannskontor for Birkenes og Lillesand plasseres i Lillesand. Alternativt mener kommunen at lensmannskontoret i Lillesand må flyttes nærmere E 18. Klagen er blant annet begrunnet med tilgjengelighet og geografisk nærhet for innbyggerne, og at Birkeland er det naturlige geografiske midtpunktet i Lillesand/Birkenes.

Politimesteren har opplyst av Birkenes kommune i 2016 hadde et befolkningstall på 5 147 innbyggere, mens Lillesand kommune hadde 10 577. Befolkningstallene i kommunene tilsier etter politimesterens vurdering at lensmannskontoret bør legges til Lillesand, da forskjellene i befolkningstall er betydelige. Videre har politimesteren vist til at Lillesand lensmannskontor mottar flere anmeldelser og behandler flere straffesaker enn Birkenes lensmannskontor. Politimesteren har for øvrig fremholdt at Birkenes kommunes anførsler om geografisk midtpunkt ikke kan være avgjørende. Dette begrunnes med at hoveddelen av innbyggerne i Birkenes bor i nærheten av Birkeland sentrum, som kun ligger 15 minutter fra Lillesand sentrum.

Etter politimesterens vurdering tilsier saksmengde, innbyggertall og behovet for publikumsekspedering at lensmannskontoret bør legges til Lillesand. Departementet tiltrer den totalvurderingen som politimesteren har gjort, der både fakta og analyser knyttet til politidistriktet som helhet er nøye vurdert opp mot nærpolitireformens intensjoner. Departementet er i likhet med Politidirektoratet av den oppfatning at kravene til publikumsservice, tilgjengelighet og beredskap er ivaretatt for befolkningen i Birkenes kommune.

I klagen er det også fremholdt at lensmannskontoret i Lillesand alternativt bør flyttes nærmere E 18 og dermed med kortere kjøreavstand til Birkenes kommune. Politimesteren har fremholdt at fremtidig lokalisering av lensmannskontoret i Lillesand vil bli vurdert når dagens leieavtale løper ut i 2018.

Departementet mener at etablering av større tjenestesteder vil legge til rette for en mer hensiktsmessig polititjeneste med å omdisponere ressurser til operativ tjeneste og dermed øke patruljeringen.

Birkenes kommune har også anført at de er opptatt av fast politikontakt med lokal kunnskap som innbyggerne kan forholde seg til, og at kommunen har politi tilstede en fast dag i uken. Departementet vil til dette bemerke at politikontakten i den nye politistrukturen vil få en sentral rolle i samspillet mellom driftsenheten, politistasjonsdistriktet og kommunen.

Departementet mener at politikontakten, som vil være etablert innen 15. juni 2017 i samtlige kommuner, på en god måte vil bidra til at politiet jobber tettere og mer strukturert sammen med hver kommune, herunder opparbeide seg god lokalkunnskap om kommunen.

Berørte kommuner har blitt forelagt klagen i henhold til forskriften § 5 annet ledd.

Departementet finner etter en samlet gjennomgang og vurdering av de opplysninger som er lagt frem i saken, ikke grunnlag for å omgjøre Politidirektoratets avgjørelse om ny tjenestestedsstruktur for Birkenes kommune i Agder politidistrikt. Politidirektoratets avgjørelse av 13. januar 2017 opprettholdes.

Klagen tas ikke til følge.

Justis- og beredskapsdepartementets avgjørelse kan ikke påklages, jf. forskrift om klageordning for kommuner som berøres av ny tjenestestedsstruktur i politi- og lensmannsetaten § 6 annet ledd.

En kopi av dette brevet er sendt til Politidirektoratet til orientering.

Med vennlig hilsen

Thor Arne Aass
ekspedisjonssjef

Sven Olav Gunnerud
avdelingsdirektør

Kopi: Politidirektoratet

Dokumentet er godkjent og sendes uten signatur